

EVROPSKÉ HOSPODÁŘSKÉ PRÁVO

Single resolution mechanism

SRM

SINGLE RESOLUTION MECHANISM – JEDNOTNÉ ŘEŠENÍ KRIZOVÝCH SITUACÍ

- Na rozdíl od USA většina Evropských států neměla žádný speciální režim krizových situací pro banky před rokem 2008. Mnoho evropských států nějaké krizové režimy vytvořilo v reakci na krizi a nyní je modifikují s ohledem na transpozici Směrnice BRRD.
- <https://www.youtube.com/watch?v=G8s5vSraX6Y>

PRÁVNÍ ZÁKLAD PRÁVA EU

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 806/2014 ze dne 15. července 2014, kterým se stanoví jednotná pravidla a jednotný postup pro řešení krize úvěrových institucí a některých investičních podniků v rámci jednotného mechanismu pro řešení krizí a Jednotného fondu pro řešení krizí a mění nařízení (EU) č. 1093/2010 (Dále také jen jako „**Nařízení SRM**“). *Nařízení SRM doplnilo základní předpis z oblasti druhého pilíře Bankovní unie, kterým je Směrnice BRRD*
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/59/EU ze dne 15. května 2014, kterou se stanoví rámec pro ozdravné postupy a řešení krize úvěrových institucí a investičních podniků a kterou se mění směrnice Rady 82/891/EHS, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/24/ES, 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES, 2011/35/EU, 2012/30/EU a 2013/36/EU a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010 a (EU) č. 648/2012 – *Bank Recovery and Resolution Directive* (Dále také jen jako „**Směrnice BRRD**“).

PRÁVNÍ RÁMEC PRÁVA EU

- Nařízení SRM vychází z článku 114 TFEU, tedy společného základu pro legislativu v oblasti vnitřního trhu.
- Tím zásadním, co Nařízení SRM přináší, je zřízení orgánu nadnárodní jednotné rezoluční rady (Single Resolution Board; rezoluční rada).
- primární právo EU takovýto orgán nezná a z tohoto důvodu a v této souvislosti vyvstaly jisté pochybnosti o vhodnosti použití článku 114 TFEU jakožto právního základu pro rezoluční radu, avšak tyto pochybnosti byly vyvráceny stanovisky právní komise Rady EU ze dne 11. 9. 2013 a ze dne 7. 10. 2013 a rozhodnutím Soudního dvora EU ve věci C 270/2012 z 22.1.2014.
- Nakonec bylo navrženo upustit od rozhodovací pravomoci původně předpokládané dvěma způsoby v tom smyslu, že rozhodnutí bude přijímat orgán primárního práva EU, tedy Evropská komise či Rada EU, nebo druhým způsobem měla být vyprodukována bližší specifikace jednotlivých pravomocí rezoluční rady, která odstraní její značně širokou diskreční pravomoc. Nakonec se situace ustálila tak, že SRB skutečně rozhoduje a orgány primárního práva EU, tedy Evropská komise nebo Rada EU, mohou podávat proti jednotlivým rozhodnutím žaloby.

PRÁVNÍ RÁMEC PRÁVA EU

- Nadnárodní rezoluční rada (SRB) nemá explicitní zakotvení v primárním právu EU. Její zakotvení vychází z Nařízení SRM, tedy z opatření pro harmonizaci právních pořádků.
- Uvedený článek 114 TFEU je právním zakotvením harmonizace, neobsahuje relevantní ustanovení o kompetencích Evropské komise k vnitřnímu trhu, ale pouze vztah k zdraví, bezpečnosti, ochraně životního prostředí a ochraně spotřebitele – nejde o vnitřní trh, čl. 114, odst. 2 TFEU.
- Z tohoto pohledu není vhodné považovat tento článek jako právní základ pro delegaci oprávnění Evropské komise na rezoluční radu, pokud má tento orgán v součinnosti s komisí participovat na řešení krizových situací bank anebo bankovních skupin významným způsobem, který umožňuje výběr na základě správního uvážení

SINGLE RESOLUTION FUND

- Nařízení SRM zřítuje tento nadnárodní fond spadající pod rezoluční radu, avšak její financování je řešeno prostřednictvím zvláštní mezivládní dohody podepsané 21.května 2014 (Intergovernmental Agreement, dále také jen jako „IGA“)
- Na legálním základu podle článku 114 TFEU jsou také založeny Nařízení CRR, Směrnice CRD IV, Směrnice DGSD a Směrnice BRRD, která stanovuje a harmonizuje zvláštní záchranné režimy pro banky ve všech členských státech EU, stejně tak zřizuje i národní rezoluční autority (national resolution authorities) a národní rezoluční fondy (national resolution funds)

REZOLUČNÍ MECHANISMUS

- Druhý pilíř je jistou operativnější, pružnější a tím pádem i rychlejší variantou řešení problémových a kritických situací ve finančních institucích, ve srovnání s klasickým insolvenčním řízením, které je upraveno zejména národními právními předpisy (no creditor worse off principle).
- Rezoluční řešení krize počítá navíc s tím, že nastane dříve, než budou splněny právní předpoklady úpadku a platí, že věřitelům v režimu rezolučního mechanismu nevzniknou větší ztráty než oproti insolvenčnímu řízení

REZOLUCE - INSOLVENCE

- V rámci insolvenčního řízení je uplatněn způsob reorganizace (zjednodušeně řečeno se jedná o snížení dluhového zatížení na základě dohody s věřiteli) nebo se jedná o likvidaci instituce (likvidace mimo insolvenční řízení nebo konkurz v rámci insolvenčního řízení) a rozdělení ztrát věřitelům nebo obojí.
- Ve všech případech věřitelé a akcionáři nedostanou zaplacený své pohledávky v plné výši. Nicméně zkušenosti z různých bankovních krizí (viz například úpadek Lehman Brothers – finančně největší úpadek v dějinách) naznačují, že insolvenční zákony nejsou vhodné k efektivnímu řešení selhání finančních institucí

REZOLUCE - INSOLVENCE

- Insolvenční řízení je časově delší a v případě reorganizace obvykle vyžaduje komplexní negociace a dohody s věřiteli ohledně potencionální ztráty pro dlužníky a věřitele, pokud jde o prodlení, náklady a výsledek
- Tradiční proces úpadku by mohl přerušit způsobilost banky poskytovat platební služby klientům s potencionálně dalekosáhlými všeobecnými ekonomickými implikacemi

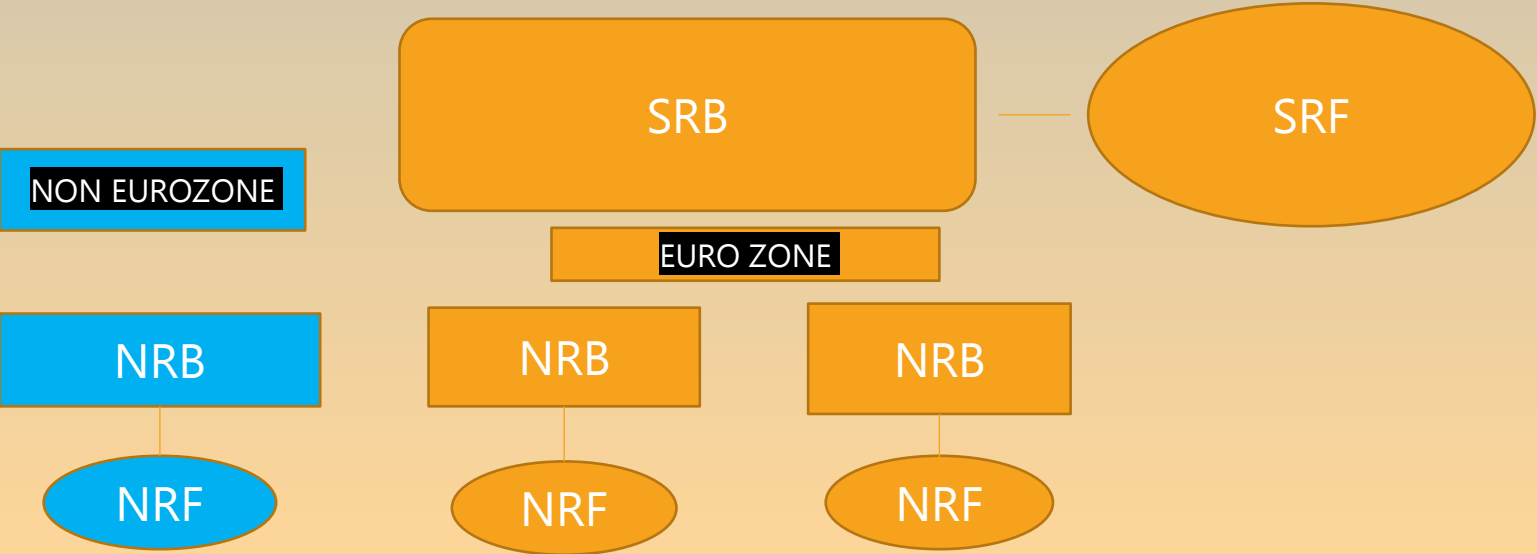
IGA

- Tato mezivládní dohoda z května 2014 upravuje některá speciální pravidla včetně financování a fungování tohoto fondu, který je primárně financovaný bankovním sektorem
- převádění a sdílení financí Národních rezolučních fondů směrem k SRF
- Nepodepsali Velká Británie a Švédsko

STRUKTURA

- Rezoluční rada a rezoluční fond, jejichž vytvoření vychází z Nařízení SRM a zřízení národních rezolučních autorit a národních rezolučních fondů je zakotveno ve Směrnici BRRD.
- Rezoluční orgán národního charakteru je nadán pravomocemi aplikace rezolučních nástrojů a výkonu rezoluční moci, může být zřízen v rámci centrální banky, příslušného ministerstva nebo i jiné veřejné instituce zřízené k plnění těchto cílů. Rezoluční fondy jsou zřízeny jakožto orgány, které rezoluční politiku budou financovat. Rezoluční rada je nadána pravomocí rozhodnout, jakým rezolučním nástrojem lze krizovou situaci řešit
- Důležitou roli zde hraje také EBA, která má za úkol vypracovávat závazné technické normy, pokyny a zprávy týkající se hlavních oblastí ozdravných postupů a řešení krizí bank

SCHÉMA STRUKTURY

SRB

- Jedná se o autoritu, která disponuje právní subjektivitou, sídlí v Bruselu a započala svou činnost na počátku roku 2015, přičemž plně operativní je od 1. ledna 2016. V čele stojí předseda a dále je zde místopředseda a další 4 členové
- předsedou je Elke König, bývalá presidentka Německého dohledového orgánu BaFin, místopředsedou je Timo Löyttiniemi a dalšími členy jsou Antonio Carrascosa, Mauro Grande, Joanne Kellermann and Dominique Laboureix.

SRB

- Je zde centralizována většina rozhodovacího procesu a pravomocí při rezolučních (záchranných) opatřeních pro insolventní úvěrové instituce, či úvěrové instituce kde insolvence již „klepe na dveře“ do kompetence jednotné rezoluční rady.
- rozhoduje o programech řešení krize včetně toho rezolučního fondu tak, aby na záchranu problémové banky přispívali daňoví poplatníci co nejméně
- Ve své podstatě se jedná o administrativní obdobu soudního rozhodnutí o prohlášení insolvence.
- odpovědná za vytvoření a realizaci plánu řešení krize pro významné banky, odpovídá za všechny případy řešení krize bez ohledu na velikost dotyčné banky, pokud je zapotřebí použít prostředky z SR
- silná kooperace s národními rezolučními autoritami.

SRF

- používána k řešení krize bank, které se ocitnou na pokraji úpadku, po vyčerpání ostatních možností, mimo jiné poté, co k záchraně dotyčné banky přispějí její akcionáři a soukromí věřitelé, přičemž financování jejich zdrojů zajistí samy bankovní instituce.
- Fond bude vytvářen během období 8 let (tedy do roku 2024). Prostředky v něm by měly dosáhnout alespoň 1 % pojištěných vkladů všech úvěrových institucí povolených ve všech členských státech Bankovní unie.
- Očekává se, že se v něm nashromáždí přibližně 55 miliard eur.
- Individuální příspěvky každé banky se budou vypočítávat na základě podílu celkového objemu jejich závazků (bez zahrnutí kapitálu a pojištěných vkladů) na úhrnných závazcích (bez zahrnutí kapitálu a pojištěných vkladů) všech úvěrových institucí povolených v participujících členských státech. Při jejich stanovování se bude rovněž přihlížet k rizikům, jež jednotlivé instituce podstupují

SRF

- Příspěvky od banky budou vybírat participující členské státy prostřednictvím národních fondů a pak je dále budou převádět do SRF,
- Ten bude aktivován, resp. jeho finanční prostředky budou moci být použity jen za podmínek dodržení principů dle Směrnice BRRD a Nařízení SRM v případě, když se uplatní jednotlivá pravidla zapojení akcionářů a soukromých věřitelů do záchranných plánů
- Tyto národní fondy by měly během osmiletého přechodného období postupně splynout, přičemž prostředky vybírané každým národním fondem budou také postupně sdíleny
- Do doby, než bude SRF naplněn finančními prostředky, je zajištěno financování v překlenovacím období prostřednictvím vnitrostátních zdrojů založených na odvodech bank, případně z Evropského mechanismu stability.
- Další možností jsou převody mezi Národními rezolučními fondy členských států a v případě, že dojde k čerpání této pomoci, bude tato uhrazena z příspěvků bankovního sektoru

MECHANISMUS ŘEŠENÍ KRIZOVÝCH SITUACÍ

Provázaná aktivita několika orgánů

ECB je orgán s dohledovou pravomocí v rámci SSM, SRB skládající se ze zástupců národních rezolučních orgánů participujících členských zemí, která připravuje a vydává rezoluční rozhodnutí, Evropská komise nebo Rada EU, které mohou podávat námitky proti rozhodnutí SRB (případně pokud se jedná o udělení státní podpory nebo pomoci ze SRF vyžaduje se kladné rozhodnutí Komise) a SRF, který rezoluční politiku financuje

ČASOVÁ POSLOUPNOST

- ECB oznámí SRB skutečnost, že se nějaká úvěrová instituce ocitá před úpadkem nebo jí úpadek hrozí.
- Toto rozhodnutí může přijmout i samotný SRF, pokud o tom informuje ECB a ta zůstane bez reakce.
- SRB rozhodne, zda je ve veřejném zájmu rezoluční režim použít a jestli je možné takovouto krizi vyřešit v rámci soukromého sektoru. Pokud podmínky splněny nebudou, banka vstoupí do likvidace podle právních předpisů místa sídla.
- Pokud podmínky splněny jsou, přijme SRB režim řešení takovéto krize, s označením nástrojů, jež budou použity a také rozhodne o možném využití SRF.
- Pokud Evropská komise nebo Rada EU nevznesou námitky a nebude nutno nějak zvýšit finanční prostředky stanovené v rámci režimu, vstoupí toto rozhodnutí v platnost do 24 hodin od schválení.

ROLE RADY EU

- mimo jiné jmenuje členy SRB, stanovuje, jakým způsobem se hradí příspěvky z bankovního sektoru do SRF a vznáší námitku proti rezolučnímu řešení krize.

ROLE EVROPSKÉ KOMISE

- rozhodnutí SRB buď potvrdí, nebo vznesse námitku proti aspektům řešení krize, kde měl SRB jistý prostor pro vlastní uvážení. Pokud není splněno kritérium veřejného zájmu rezolučního řešení nebo došlo ke změně výše finančních prostředků ze SRF, která má být použita, tak navrhne Komise Radě, aby námitku podala právě Rada.
- Pokud přijetí opatření pro rezoluční řešení zahrnuje udělení státní podpory podle čl. 107 TFEU, nebo pomoci z SRF, lze jej přijmout až tehdy, kdy Komise přijme kladné rozhodnutí nebo podmíněné rozhodnutí o slučitelnosti použití takové pomoci s vnitřním trhem

NÁRODNÍ ORGÁNY

- orgány participujících členských států zodpovídají za vytváření a přijímání rezolučních plánů těch bank, které nespádají pod SRB.
- Rozhodnutí SRB směřují k národním rezolučním autoritám, které je provádějí podle pokynu SRB a v případě, že ty nesplní, co jim SRB rezolučním rozhodnutím uloží, je v pravomoci SRB adresovat rozhodnutí přímo dotyčné bance v problémech, tedy **v těchto případech má rozhodnutí přímý účinek na soukromý sektor.**

EFEKT REZOLUČNÍHO MECHANISMU

- způsob řešení krizí vychází ze základního principu Bankovní unie, což je fakt, že negativní následky úpadku úvěrových institucí ponesou zejména tyto instituce nebo spíše celé finanční odvětví, nikoliv daňoví poplatníci
- minimalizování závislosti bank na státech a podpoře ze státních rozpočtů, kdy řešení krize konkrétní banky nebude mít vliv na ekonomickou situaci daného státu, kdy dříve aplikovaná veřejná podpora takovéto negativní dopady na reálnou ekonomiku měla
- Nařízení SRM předpokládá také zřízení odvolacího orgánu pro rozhodnutí SRB, který je nazván SRB Appeal Panel (odvolací orgán), který bude rozhodovat o odvoláních proti rozhodnutí SRB Viz. článek 85 a 86 Nařízení SRM.